

УДК 330.34:339.924(045)

Булатова О.В.

РІВНІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРАЇН

Стаття присвячена дослідженню інтеграційної складової стратегії розвитку країн в умовах глобальної регіоналізації світу. Автором визначено, що інтеграційна складова стратегії розвитку країн має враховувати одночасно три рівні: національний, регіональний, глобальний.

Ключові слова: регіоналізація, глобальна інтеграція, конкурентоспроможність, унілатералізм, мультілатералізм.

Формування глобальної багатополлярної системи супроводжується появою нових змін серед акторів міжнародних відносин, змінюються масштаби і спектр проблем розвитку світового господарства, виникають нові ризики та фактори невизначеності, вплив яких швидко змінюється від локального до глобального рівня. Основним фактором ризику стає економічна нестабільність[4, с.5] Це фактично ще раз підтверджує тезу про те, що в сучасних умовах глобальної інтеграції світ стає взаємозалежною та взаємопов'язаною єдиною глобальною мережею, а інтенсифікація суспільних відносин призвела до особливої просторово-часової дистанційності, в результаті чого події, які виникають на локальному рівні знаходяться під впливом подій, що відбуваються в інших місцях і навпаки. Завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій сучасні ринки швидко засвоюють та поширюють знання та інформацію, однак саме інформаційний обмін, багатократно збільшуючи ефективність глобальної економіки, з одного боку, з іншого – посилює її вразливість.

Конкуренція в світовій економіці вимагає дій на трьох взаємодоповнюючих рівнях. Нові умови існування в умовах глобальної регіоналізації вимагають відповідного реагування та пошуку нових стратегічних підходів до систем регулювання та управління економічним розвитком на багаторівневій основі. Метою статті є визначення рівнів стратегій інтеграційного розвитку країн в контексті глобальної регіоналізації світового господарства.

Метою наукової роботи є визначення рівнів інтеграційної складової стратегії розвитку країн в умовах глобальної регіоналізації світу.

Інтеграційна складова стратегії розвитку країн у мовах глобальної регіоналізації світу має враховувати одночасно три рівні: національний, регіональний, глобальний. Відповідно до цих рівнів визначається й інтеграційна складова розвитку кожної країни – учасника інтеграційного об'єднання, яка має охоплювати три рівня взаємообумовлених та взаємопов'язаних стратегічних цілей:

(I) врахування цілей глобальної та регіональної інтеграції в стратегіях національного розвитку

(II) створення конкурентоспроможної інституційної основи розвитку на регіональному рівні

(III) реалізація активної стратегії глобальної інтеграції.

Досягнення зазначених цілей сприятиме зміцненню відповідної регіональної архітектури, з її оптимальним включенням до глобального економічного простору. Фактично це зумовлює необхідність одночасного вирішення завдань розвитку на всіх трьох рівнях – національному, регіональному та глобальному в рамках стратегії розвитку, як це наведено на рис.1.

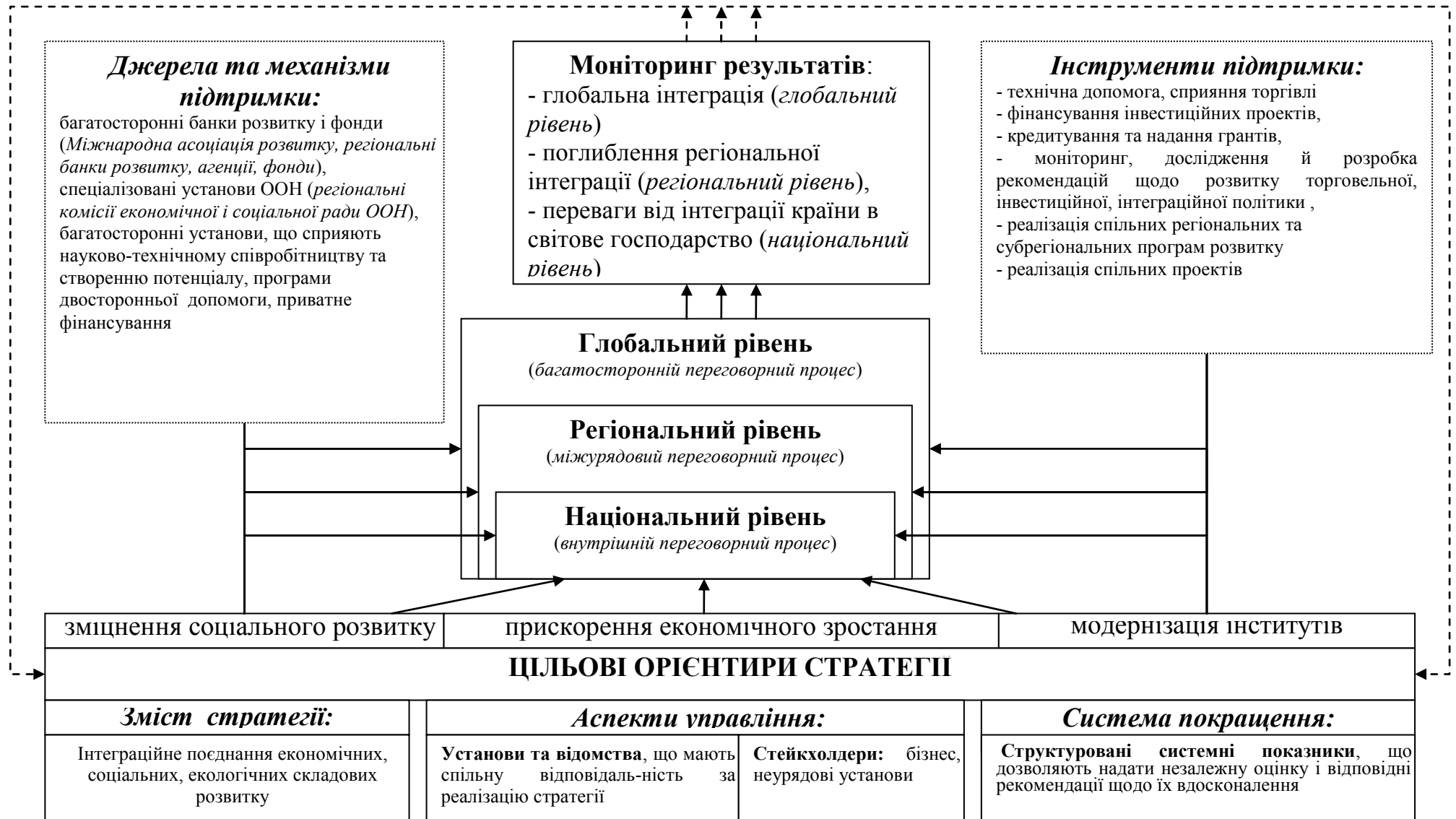

Рис.1 Національний, регіональний, глобальний рівні інтеграційної складової стратегії розвитку країн

Традиційно, стратегії регіональної інтеграції розглядаються в міжнародному контексті з урахуванням національних інтересів [6, с.68-69]. Національні політичні уподобання, а від так і вибір стратегій, можна розглядати з точки зору трьох рівнів: національного (внутрішнього переговорного процесу), міжнародного або регіонального (з точки зору взаємодії з іншими (потенційними) державами-членами регіонального інтеграційного об'єднання), та міжрегіонального (з точки зору регіону як актора на міжнародній арені).

Відповідно, відносини між учасниками регіональних інтеграційних процесів мають розглядатися на кількох рівнях: глобальному, регіональному та національному, на кожному з яких визначається свій політичний фокус, а характер відносин розвивається в напрямі гармонізації або, навпаки, суперництва.

На глобальному (міжрегіональному/міжконтинентальному) рівні, який визначається з точки зору регіону в системі міжнародних економічних відносин, розвиток стратегії пов'язаний безпосередньо з багатостороннім переговорним процесом, до якого залучено регіональні блоки, що можуть розглядатися як відповідний керований шлях до формування в майбутньому єдиної багатосторонньої системи через відповідну гармонізацію регіонального та глобального механізмів регулювання, або, навпаки, можуть стати суттєвою загрозою її подальшого розвитку («блоки спотикання»).

В рамках регіонального рівня розвиток відносин учасників регіональних інтеграційних процесів може бути забезпечений через відповідний міжурядовий переговорний процес і спрямований на спільне розв'язання колективних проблем за рахунок спільного виробництва суспільних благ (відносини гармонізації), розвитку інших напрямків спільної діяльності, що відповідає потребам всіх учасників регіонального інтеграційного об'єднання, або, навпаки, через асиметричний розподіл влади посилювати відносини суперництва.

На національному рівні розвиток відносин між учасниками регіональних інтеграційних процесів забезпечується через активну участь компаній у переговорному процесі, який може забезпечувати інтереси національного бізнесу (через систему захисту, зниження невизначеності та зменшення трансакційних витрат), або, навпаки, може посилити тиск на національний бізнес через зміни конкурентного простору.

Інтеграційна складова стратегії розвитку кожної країни, яка враховує всі три рівні – національний, регіональний, глобальний, в сучасній світовій економіці стає важливим фактором її економічного зростання та розвитку [3, с.3]. Фактично, політика розвитку регіональної інтеграції стає стратегічною платформою (*національний рівень*) для забезпечення національного економічного росту шляхом максимізації переваг, які може отримати країна в умовах глобальної інтеграції через розвиток ефективного співробітництва з іншими країнами, необхідність якого ще більше посилюється через міжнародну конкуренцію. Регіональні інтеграційні процеси розвиваються достатньо стрімко, порівняно з багатосторонньою системою переговорів, а від так лібералізація обміну товарів, послуг, факторів виробництва між стратегічними партнерами досягається швидше і є більш результативною. Спільними зусиллями легше вирішуються питання виробництва регіональних суспільних благ, будівництва та розвитку інфраструктури.

Формування інтегрованого ринку (*регіональний рівень*) забезпечує, окрім використання ефекту масштабів, кращий розподіл ресурсів і доходів, розвиток регіональних виробничих мереж, розповсюдження нових знань і впровадження технологій, гармонізації національних норм, стандартів, регламентів тощо. Впровадження єдиних підходів у розвитку національних політик сприятиме поглибленню інтеграційної взаємодії, особливо за підтримки відповідних

наднаціональних інститутів, діяльність яких сприятиме симетричному розподілу переваг регіональної інтеграції серед усіх її учасників.

В свою чергу, через розвиток регіональної інтеграції забезпечується інтеграція національних економік в глобальну економічну систему (*глобальний рівень*). Спільна політика дозволяє вирішувати більш ефективно проблеми забезпечення сталого розвитку, подолання нерівності в світовій економіці, забезпечення безпеки тощо. Координація та узгодження регіональної політики з глобальними цілями розвитку, відповідно, сприятиме більш збалансованому світогосподарському розвитку в довгостроковій перспективі в цілому.

Сучасні національні економічні концепції росту мають бути радикально переглянуто, оскільки їх сфокусовано, переважно, на визначення впливу політичних стратегій та інститутів на економічне зростання. Однак зростання не дорівнюється розвитку, саме тому ООН запропоновано нову економічну концепцію – концепція економіки розвитку людини [2,с.9]., розвиток якої і стане основним індикатором ефективності реалізації будь якої стратегії на будь якому рівні. Саме тому, сталий розвиток, який зорієнтовано на людину, спільним рішенням керівників країн світу під час Конференції ООН з сталого розвитку РІО+20 (червень 2012 року) [1] визнано базовим курсом задля сталого та інклюзивного економічного зростання, соціального розвитку і охорони навколишнього середовища. Двадцять років потому, відповідно до «Плану дій XXI» (Ріо-де-Жанейро, 1992р.) 51 країною світу розроблено відповідні національні стратегії на основі ключових принципів, запропонованих ООН, а саме: комплексного державного підходу, довгострокової перспективи, консультацій з усіма зацікавленими сторонами, реалістичності визначення цілей в економічній, екологічній, соціальній та галузевих, сферах, їх постійного моніторингу. Кожну стратегію розроблено з урахуванням економічних, соціальних, екологічних та культурних особливостей країн, тому не існує єдиного ідеального координаційного механізму для цих стратегій [5, с.7], однак всі вони мають забезпечувати соціально відповідальний економічний розвиток задля майбутніх поколінь.

Держави світу, обираючи напрями розвитку власних інтеграційних стратегій, спрямовують зусилля на використання тих чи інших механізмів, ґрунтуючись на власний стратегічний вибір, конкретні соціально-економічні умови тощо. Відповідно, враховуючи появу нових факторів впливу, стратегічні інтереси можуть змінюватись [6, с.56-68]. Вибір стратегії розвитку регіональної інтеграції залежить від багатьох факторів теоретично, можна передбачити, що країна може обрати таку стратегію розвитку, яка не переслідує ані регіональних ані багатосторонніх цілей розвитку (стратегія унілатералізму). У такому випадку держави залишають за собою власні інтереси та суверенітет, не залежно від інтересів інших держав. Посилення регіональних стратегій розвитку, за своєю суттю, визначає поглиблення інтернаціоналізації в певних межах певного регіону, який утворюють країни, що охоплені регіональними інтеграційними процесами (регіоналізм), тоді як мультілатералізм (багатосторонність) визначає реалізацію ідеології лібералізації ринку в межах всього світового господарства. Від так, всі ці три напрями можуть доповнювати одне одного, оскільки стосуються державної стратегії інтернаціоналізації.

Список використаної літератури

1. Будущее, которого мы хотим [Електронний ресурс] // Итоговый документ Конференции Организации объединенных наций по устойчивому развитию «РИО+20». Рио-де-Жанейро, Бразилия 20–22 июня 2012 года. – 66с. – Режим доступа: www.uncsd2012.org/thefuturewewant.html
2. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию

человека / [пер. с англ.; ПРООН]. – М.: Издательство «Весь Мир», 2010. – 244 с.

3. IDB support to competitive global and regional integration. Background Paper for a new Strategic Profile and Regional Instruments Compact. – Inter-american Development Bank, Office of the vice president for sectors and knowledge, integration and trade sector. – 28p.

4. Global Trends 2025: A Transformed World [Electronic resource]. – Washington US Government Printing Office, 2008. – 99p. – URL:

5. Good Practices in the National Sustainable Development Strategies of OECD Countries [Electronic resource]. – URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/58/42/36655769.pdf>

6. Muller A. The Rise of Regionalism Core Company Strategies under the Second Wave of Integration / A. Muller. - New York: Erasmus Research Institute of Management (ERIM), 2004. – 330p.

7. National Sustainable Development Strategies. Division for Sustainable Development [Electronic resource]. – URL: <http://www.un.org/esa/dsd/>

О. Bulatova

INTEGRATION COMPONENT LEVELS OF COUNTRIES DEVELOPMENT STRATEGY

The article investigates the integration component of countries development strategy in terms of global regionalization. The author states that the integration component of countries development strategy must take into account three levels simultaneously: national, regional, global levels.

УДК 330(477+4-6ЭС):005.332.4(045)

О.А. Беззубченко

СУЧАСНИЙ СТАН РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

У статті визначено напрямки реалізації зовнішньої політики України. Оцінено рівень конкурентоспроможності України та країн ЄС за різними показниками та індексами. Визначено пріоритети подальшого співробітництва України та ЄС в сучасних умовах.

Ключові слова: зовнішня політика, зовнішньоекономічне співробітництво, конкурентоспроможність національної економіки, умови ведення бізнесу, рівень економічної свободи, індекс інтенсивності зовнішньої торгівлі

Постановка проблеми. Одним з основних напрямків зовнішньої політики України залишається забезпечення подальшої інтеграції до європейського простору з метою набуття членства в Європейському Союзі. Що відповідно вимагає поглиблення зовнішньоекономічного співробітництва між Україною та Європейським Союзом. Саме тому питання оцінки рівня конкурентоспроможності України та ЄС, як основи взаємовигідного партнерства з практичної точки зору є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітним питанням ролі зовнішньоекономічних зв'язків розвитку державної економіки та формування шляхів щодо їх поглиблення, а також конкурентоспроможності національної економіки та її конкурентних переваг присвячені праці багатьох дослідників, таких як: Л. Антонюк, Я. Базилюка, О. Білоруса, І. Бураковського, А. Гальчинського, В. Гейця, Я. Жаліла, А. Кредісова, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, А. Новицького, А. Поручника, О. Рогача, А.